

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 47/2018-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti NOVEX Martin, s. r. o., Jilemnického 4009/49, Martin, zastúpenej advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 9710/34, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 195/2015 z 29. marca 2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 14/2012 zo 16. januára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti NOVEX Martin, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. mája 2017 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti NOVEX Martin s. r. o., Jilemnického 4009/49, Martin (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Elenou

Lalíkovou, Podbrezovská 9710/34, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo 195/2015 z 29. marca 2017 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 14/2012 zo 16. januára 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza:

„Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 22.9.2011, č.k. 6C 39/2003 – 1129, zaviazal žalovaný štát zaplatiť sťažovateľovi náhradu škody v sume 377.543,22 EUR s prísl. a náhradu trov konania... podľa zákona o zodpovednosti štátu za správny úradný postup či nezákonné rozhodnutie.

Krajský súd Bratislava rozsudkom zo 16.1.2014, sp. zn. 9Co 14/2012, na odvolanie žalovaného zmenil rozsudok okresného súdu tak, že sťažovateľke priznal iba náhradu skutočnej škody v sume 188.013,43 E s prísl., vo zvyšku ohľadne ušlého zisku žalobu zamietol...

Zamietajúcu časť rozsudku odôvodnil tým, že sťažovateľ svoj podnikateľský zámer nevybudovaním plničky minerálnych vôd nedotiahol do takého štádia, ktoré by odôvodňovalo dosiahnutie zisku z nezrealizovaného podnikania...

Najvyšší súd SR na dovolanie sťažovateľa rozsudkom z 29.3.2017 sp. zn. 5Cdo 195/2015 dovolanie do nepriznaného ušlého zisku zamietol a vo zvyšnej časti do trov konania odmietol s konštatovaním, že sťažovateľ nepreukázal existenciu takých skutkových okolností, ktoré by mohli viesť k záveru, že ušlý zisk nebol iba fikciou bez reálneho základu, pričom nárok na jeho priznanie nemôže založiť predložený znalecký posudok, ale len skutkové okolnosti, ktoré inak sťažovateľ nepreukázal...“

Sťažovateľka namietané porušenie označených práv odôvodnila takto: *„Všeobecné súdy svoje rozhodnutia presvedčivým spôsobom neodôvodnili, uplatnené názory nie sú logické, nemajú racionálnu základňu, takže ani v rovine ústavného práva nemôžu byť*

akceptovateľné. Svoje právne závery všeobecné - krajský a najvyšší - sudy založili bez akéhokoľvek dokazovania, ne rozdiel od okresného súdu, ktorý však žalobe v celom rozsahu vyhovel, takže možno spochybníť jej skutkové zistenie, ku ktorému tieto sudy dospeli.

Ušlý zisk je v prvom rade hypotetická kategória - nie skutočná, ako o nej uvažuje dovolací súd v bode 29 rozsudku - a jeho výška je daná rozdielom medzi celkovým príjmom z podnikania a nákladmi potrebnými na dosiahnutie tohto príjmu, bez ohľadu na to, či tieto náklady boli poškodeným skutočne vynaložené alebo nie. Ak však poškodený vynaložil určité náklady, ktoré by na dosiahnutie príjmov z podnikania síce slúžiť mohli, ale v dôsledku škodovej udalosti k tomu neslúžili a príjmom z podnikateľskej činnosti neboli uhradené, ide o skutočnú škodu, na náhradu ktorej má poškodený právo za podmienky, že vznik tejto ujmy je v príčinnej súvislosti so škodovou udalosťou /rozh. NS ČR sp. zn. 25 Cdo 1233/2006.../

V rozpore s uvedeným dovolací súd vylúčil vznik inej škody vo forme ušlého zisku iba s poukazom na argument, ktorý prevzal z rozsudku odvolacieho súdu, že sťažovateľ nevybudoval plničku minerálnych vôd... čo nie je správne, teda je svojvoľné. Ak by ju totiž vybudoval, ale nenaplnila by sa jej potrebnosť pre škodovú udalosť žalovaného štátu, išlo by už o skutočnú škodu v zbytočných nákladoch na jej vybudovanie podobne, ako to bolo posúdené súdmi a nie ušlý zisk, čo je kategória iná.

Ušlý zisk z podnikateľskej činnosti môže mať rôzne podoby a môže byť vyčíslený rôznymi spôsobmi, lebo sa môže odvíjať ako od jednorazových stratených príjmov z individuálnych podnikateľských aktivít, tak od relatívne pravidelne dosahovaného zisku z priebežne vykonávaných činností presne tak, ako to ustálil okresný súd, ktorého skutkové zistenia ani krajský súd a o to viac najvyšší súd, vlastnou činnosťou nijako nepreverovali, resp. dôkazy neopakovali, takže jeho skutkový záver mal zostať nezmenený.

Hodnotenie dôkazov bez ich vykonania odvolacím súdom, zakladá porušenie čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to v dôsledku porušenia zásady priamosti.

V sporoch o náhradu škody má naisto posledné slovo sudca, kľúčovým dôkazom o príčinnej súvislosti medzi potencionálnym škodovým konaním /dejom/ štátu a vzniknutou škodou vo forme ušlého zisku, však pravidelne býva znalecký posudok - pretože ide o posúdenie skutkovej a nie právnej otázky - tak, ako uviedol správne okresný súd, preto je

opäť svojvoľnou úvaha dovolacieho súdu /vid' bod 30 rozsudku/, že znalec neposudzoval okolnosti pravdepodobnosti dosiahnutia zisku u sťažovateľa.

Sťažovateľ tak preukázal /prima facie/, že škoda, ktorú spôsobil žalovaný štát ako škodca, zasiahla do priebehu deja nielen do spôsobenia skutočnej škody, ale aj do deja, ktorý by inak viedol - nebyť škodnej udalosti - k určitému zisku. Inými slovami, ušlý zisk bol podložený skutočnými okolnosťami /znaleckým posudkom/, z ktorých bolo možné usudzovať, že k zamýšľanému zisku by skutočne došlo, ak by bol vykonával svoju podnikateľskú činnosť.

Nepriznaním tohto nároku tak došlo aj k majetkovej ujme sťažovateľa vo forme legitímneho očakávania podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 Protokolu č. 1 k dohovoru.“

3. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo spoločnosti NOVEX Martin, s.r.o. garantované čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 Protokolu č. 1 k dohovoru, rozsudkom NS SR z 29.3.2017, sp.zn. 5Cdo 195/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 16.1.2014, sp. zn. 9Co 14/2012, porušené bolo.

2. Uvedené rozsudky všeobecných súdov zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania...“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

11. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

12. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

13. Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu.

14. Zo spisu Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 6 C 39/2003, ktorý si ústavný súd rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti zabezpečil, vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou okresnému súdu domáhala voči Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), zaplatať náhrady škody vo výške 377 543,82 € s prísl. podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Svoj návrh sťažovateľka odôvodnila tým, že rozhodnutím ministerstva č. 2354/1996-A/706-IKZ z 23. októbra 1996 právoplatným 26. novembra 1996 bola určená za správcu zdroja minerálnej stolovej vody s označením KM-1 (ďalej len „rozhodnutie ministerstva“), ktoré bolo rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 137/98 z 25. mája 1999 zrušené pre jeho nezákonnosť. Dňa 11. októbra 1999 doručilo ministerstvo sťažovateľke výzvu na ukončenie správcovských a užívacích práv k zdroju minerálnej vody. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 6 C 39/2003 z 22. septembra 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) priznal sťažovateľke v dôsledku nesprávneho úradného postupu ministerstva, ktorý predchádzal vydaniu rozhodnutia č. 2354/1996-A/706-IKZ z 23. októbra

1996, náhradu skutočnej škody vo výške 188 013,43 € a ušlý zisk vo výške 189 530,39 €. Skutočná škoda spočívala v nákladoch sťažovateľky na uskutočnenie podnikateľského zámeru, a to v súvislosti s prípravnými prácami a výstavbou plničky minerálnych vôd, ktorú plánovala sťažovateľka využívať ako užívateľ a správca zdroja minerálnej vody na základe rozhodnutia ministerstva. Za ušlý zisk považoval okresný súd zisk, ktorý by sťažovateľka dosiahla v období od 26. novembra 1996 do 19. novembra 1999 v súvislosti s prevádzkou plničky minerálnych vôd pri využívaní zdroja minerálnej vody, na ktoré jej bolo vydané nezákonné rozhodnutie ministerstva.

15. Rozsudkom krajského súdu bol rozsudok okresného súdu v časti týkajúcej sa náhrady ušlého zisku zmenený tak, že návrh sťažovateľky bol zamietnutý. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol: *«Navrhovateľ v konaní o náhradu škody zo zodpovednosti štátu žiadal priznať náhradu jednak v podobe skutočnej škody a tiež ako ušlý zisk. V prípade náhrady skutočnej škody odvolací súd vyhodnotil návrh navrhovateľa v zhode so závermi prvostupňového súdu ako opodstatnený. Skutočnú škodu navrhovateľa predstavujú zmarené investície navrhovateľa, t.j. už spomínané márne vynaložené náklady spojené s uskutočňovaním jeho podnikateľského zámeru - výstavby plničky minerálnych vôd. Navrhovateľ nemohol svoj podnikateľský zámer dokončiť, nakoľko práve v dôsledku nesprávneho úradného postupu odporcu musel využívanie prírodného zdroja minerálnej vody ukončiť predčasne. Zmarené investície navrhovateľa boli aj podľa názoru odvolacieho súdu vynaložené v priamej súvislosti s nesprávnym úradným postupom odporcu, boli jeho priamym následkom. Výšku skutočne vynaložených nákladov určili výsledky znaleckého dokazovania - predstavujú predovšetkým výdavky na prípravné práce, ako geologický prieskum, projektové práce, stavebné činnosti a pod. V prípade skutočnej škody tak odvolací súd považoval návrh navrhovateľa rovnako ako súd prvého stupňa za odôvodnený.*

K inému právnemu záveru ale dospel odvolací súd v prípade navrhovateľom uplatneného nároku na náhradu škody titulom ušlého zisku. Navrhovateľ v konaní neprodukoval také dôkazy, ktorými by preukázal, že pri predpokladanom chode vecí by bol získal určitý - ním predpokladaný - prospech. Navrhovateľa pritom v konaní zaťažovalo dôkazné bremeno. Pre priznanie náhrady škody v podobe ušlého zisku nestačí tvrdenie

poškodeného (navrhovateľa), že jeho podnikateľský zámer bol zmarený. Navrhovateľ musí v konaní preukázať, že odporca (škodca) zasiahol do priebehu deja, ktorý by inak viedol k zisku. Získanie zisku nemôže byť len hypotetické.

V prejednávanej právnej veci skladba okolností, ktoré tvorili „chod vecí“ nedospela do takého štádia, aby bolo možné dosiahnutie ušlého zisku predpokadaného navrhovateľom vyhodnotiť ako reálne. Odvolací súd v tejto súvislosti považuje za nesporné, že nevyhnutnou podmienkou dosiahnutia zisku, očakávaného navrhovateľom, bolo vybudovanie plničky minerálnych vôd, ktorá ale až do ukončenia využívania zdroja minerálnej vody navrhovateľom vybudovaná nebola. Navrhovateľ tiež nepredložil súdu napr. zmluvy o odbyte, zmluvy s odberateľmi, príp. zamestnancami, v štádiu podnikania po vybudovaní plničky (čo ale zjavne ani nemohol, keďže plničku nevybudoval), z čoho by sa potom dalo zistiť, do akej miery jeho podnikateľská činnosť mohla byť efektívna, t.j. či mohol dosahovať taký zisk, o ktorý, ako tvrdí, zmarením podnikania prišiel. Jeho podnikateľský zámer tak nebol dotiahnutý do takého štádia, kedy by bolo možné považovať dosiahnutie prospechu z podnikania za vysoko pravdepodobné. Za daných okolností - bez plničky minerálnej vody, na vybudovaní ktorej bolo postavené podnikanie navrhovateľa - sa dosiahnutie zisku javí ako hypotetické, nedostatočne reálne. V prípade ušlého zisku tak podľa názoru odvolacieho súdu neboli naplnené všetky tri zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu podľa zák.č. 58/1969 Zb., konkrétne chýbal predpoklad vzniku škody v podobe ušlého zisku.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Pokiaľ prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí návrh navrhovateľa posúdil ako dôvodný v celom rozsahu, vec nesprávne právne posúdil v časti týkajúcej sa priznania náhrady ušlého zisku navrhovateľovi.»

O dovolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom a v relevantnej časti odôvodnenia tohto rozsudku uviedol: «Pre vznik objektívnej zodpovednosti štátu za škodu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. musia byť

súčasne splnené tri základné zákonné podmienky 1/ zrušené nezákonné rozhodnutie orgánu štátu alebo nesprávny úradný postup, 2/ existencia škody (skutočnej škody a ušlého zisku), 3/ príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. Pojem škoda nebol v zákone č. 58/1969 Zb. definovaný, preto sa v zmysle ustanovenia § 20 citovaného zákona pre výklad použili spoločné ustanovenia Občianskeho zákonníka o škode a to konkrétne ustanovenie § 442 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého sa uhrádza skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

28. Ušlý zisk sa v súlade s konštantnou judikatúrou súdov definuje ako ujma spočívajúca v tom, že u poškodeného nedošlo v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to s ohľadom na pravidelný beh vecí dalo očakávať. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je tomu u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu. Nestačí pritom iba pravdepodobnosť rozmnoženia majetku, lebo musí byť naisto postavené, že pri pravidelnom behu vecí (nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti) mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému nedošlo práve v dôsledku konania škodcu (škodnej udalosti).

29. Len všeobecné tvrdenie o strate podnikateľskej príležitosti alebo zmarení podnikateľského zámeru bez ďalšieho, nikdy nemôže byť základom pre vznik nároku na náhradu ušlého zisku, a to ani v prípade, ak by boli dôsledkom protiprávnej udalosti. Je tomu tak preto, že zákon č. 58/1969 Zb. nezakladá vznik nároku na náhradu škody paušálne a automaticky v každom jednotlivom prípade porušenia povinnosti zo strany orgánov štátu, ale len celkom výnimočne za predpokladu súčasného naplnenia aj ďalších predpokladov vzniku a existencie zodpovednostného vzťahu, ktorými sú existencia škody (ušlého zisku) a príčinnej súvislosti medzi škodou a protiprávnym konaním alebo opomenutím orgánov štátu. Dôkazné bremeno ohľadom naplnenia týchto podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu pritom zaťažuje poškodeného. Aj existencia ušlého zisku musí byť vždy bezpečne preukázaná. V prípade ušlého zisku nie je možné preukázať jeho reálnu existenciu, ale musia byť dokazované také konkrétne skutkové okolnosti (tvrdené poškodeným), ktoré pri logickej úvahe povedú súd k záveru, že ušlý zisk by skutočne vznikol nebyť protiprávnej udalosti, t.j. dokazuje sa pravdepodobnosť dosiahnutia ušlého zisku u poškodeného v danom čase a podľa miery dokázanej pravdepodobnosti, je potom možné urobiť záver o tom, či by za daných okolností bol žalovaný ušlý zisk aj reálnym. Nepreukázanie existencie takýchto

skutkových okolností, by potom mohlo viesť len k záveru, že ušlý zisk, ktorého sa žalobca v konaní domáha, je skutočne iba „fikciou“ (m.m. uznesenie najvyššieho súdu sp.zn. 3 Cdo 513/2014). „Aj v prípade ušlého zisku musí ísť o ujmu už nastalú (vzniklú) a nie o ujmu, ktorá by hypoteticky mohla vzniknúť v budúcnosti“ (z uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 4 MCdo 23/2008). Za ušlý zisk teda nemožno považovať hypotetický ušlý zisk, ktorý nemá žiadny konkrétny preukázateľný základ. Napokon hypotetický ušlý zisk, na ktorý sa dovolateľka odvoláva, vychádzajúci len z porovnania a spriemerovania zisku dosahovaného v prípade obdobnej podnikateľskej príležitosti za obdobných podmienok u iného subjektu v príslušnom podnikateľskom odvetví, v konečnom dôsledku vylučuje existenciu príčinnej súvislosti medzi protiprávnou udalosťou a ušlým ziskom, ako základnú podmienku vzniku zodpovednosti štátu za škodu. Ušlý zisk je teda stratou konkrétnej, reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho ktorého konkrétneho prípadu vysoko pravdepodobná až bližiac sa k istote (m.m. uznesenie najvyššieho súdu sp.zn. 4 Cdo 319/2008, 1 Cdo 76/2008). Pokiaľ žalovaný nepreukáže existenciu týchto okolností a výšku ušlého zisku, ktorý mohol pri bežnom chode vecí očakávať, nemôže byť v konaní úspešný.

30. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že právne posúdenie veci odvolacím súdom bolo správne. Dovolateľka v konaní zakladala svoj nárok na ušlý zisk výlučne na tvrdení o existencii hypotetického ušlého zisku, pričom v priebehu konania netvrdila žiadne konkrétne okolnosti zdôvodňujúce uplatnený nárok a dokazujúce existenciu ušlého zisku ako dôsledku nezákonného rozhodnutia orgánu štátu. Takýto ušlý zisk nemá reálny základ a ostáva len v rovine fikcie. Pokiaľ sa dovolateľka odvoláva na znalecký posudok, je potrebné poznamenať, že znalecký posudok slúži ako dôkazný prostriedok v tých prípadoch, kedy sa na posúdenie určitých čiastkových otázok vyžadujú špecifické odborné znalosti, právne posúdenie vecí, t.j. či (ne)boli naplnené podmienky vzniku zodpovednosti štátu za škodu a či je nárok v žalobe opodstatnený, je však výlučne vecou súdu a nie znalca. Inými slovami nárok poškodeného na ušlý zisk nemôže založiť znalecký posudok, ale len preukázanie predpokladov vzniku nároku na náhradu škody. Znalecký posudok, na ktorý dovolateľka poukazuje, dokazuje len to, aký priemerný zisk by dosiahol ktorýkoľvek podnikateľský subjekt v prípade realizácie ňou zamýšľaného podnikateľského zámeru

v daných podmienkach a na danom trhu, avšak nedokazuje (čo ani nemôže), že takýto zisk by práve dovoľateľka skutočne dosiahla nebyť nezákonného rozhodnutia ani to, že realizácia zámeru by bola uskutočnená tak, ako dovoľateľka zamýšľala, alebo že by k nej nedošlo len v dôsledku nezákonného rozhodnutia. Znalec sa totiž nevyjadroval k otázkam fázy realizácie podnikateľského zámeru u žalobkyne a ani neposudzoval okolnosti pravdepodobnosti dosiahnutia zisku u žalobkyne. Ako už správne uviedol odvolací súd dovoľateľka nebola v konaní úspešná, pretože nepreukázala, že by sa jej podnikateľský zámer dostal do štádia, kedy by bolo možné považovať dosiahnutie prospechu z jej podnikania za daných konkrétnych okolností za vysoko pravdepodobné, pričom uvedené časové hľadisko (vis maior) nemožno pričítať na ťarchu žalovanej.»

Citované rozhodnutia obsahujú podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a ústavný súd konštatuje, že závery, ku ktorým krajský súd a najvyšší súd dospeli, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu a najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutých rozhodnutí. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Ústavný súd nad rámec citovaných odôvodnení rozsudkov krajského súdu a najvyššieho súdu konštatuje, že aj zo znaleckého posudku, na ktorý sťažovateľka odkazuje, je zrejmé, že znalec pri výpočte ušlého zisku vychádzal z predpokladu, že sťažovateľka dosiahne zisk v súvislosti s prevádzkou plničky minerálnych vôd, ktorú sťažovateľka počas doby trvania platnosti rozhodnutia ministerstva nepostavila a po zrušení rozhodnutia ako nezákonného ani nemala dôvod postaviť, a teda ako správne najvyšší súd uviedol, ide iba o hypotetický ušlý zisk, ktorý by sťažovateľka nikdy nedosiahla, avšak nie v dôsledku nesprávneho úradného postupu, ale práve preto, že podnikateľský plán v súvislosti s výstavbou plničky sa stal nereálnym bez existencie rozhodnutia ministerstva, ktoré však ako nezákonné nikdy nemalo byť vydané. Jednoducho povedané, ak by úradný

postup ministerstva bol správny, jeho rozhodnutie o určení sťažovateľky za správcu zdroja minerálnej stolovej vody s označením KM-1 ako nevyhnutný predpoklad dosiahnutia zisku v súvislosti s prevádzkou plničky minerálnych vôd by nikdy nebolo vydané a sťažovateľka by so stavbou plničky minerálnych vôd nikdy ani nezačala, a teda ani by nikdy nedosiahla zisk v súvislosti s jej prevádzkou.

16. Zároveň ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že jej vznikla skutočná škoda spočívajúca v márne vynaložených nákladoch na výstavbu plničky minerálnych vôd, ktorá jej aj bola priznaná, z dôvodu, že potreba plničky, ako správne sťažovateľka v sťažnosti uvádza, zanikla v dôsledku zrušenia nezákonne vydaného rozhodnutia ministerstva o využívaní zdroja minerálnych vôd pre sťažovateľku, potom je nelogické, aby sťažovateľke mohla vzniknúť tiež aj škoda vo forme ušlého zisku, predpokladom dosiahnutia ktorého by bola práve výstavba a vyžívanie plničky minerálnych vôd.

17. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutých rozhodnutí, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní, vrátane znaleckého posudku, na ktorý odkazuje sťažovateľka. Pretože namietané rozhodnutia nevykazujú znaky svojvôle a sú dostatočne odôvodnené na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu a najvyššieho súdu.

18. Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi rozsudkom najvyššieho súdu v spojení s rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.

19. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2018